

XXII. SINPOSIOIA

2 JARDUNALDI
2024ko urtarrilak 29

IURA VASCONIAE:

Emakumearen egoera Baskoniako zuzenbide historikoan

HELBURU ZIENTIFIKOA

Zuzenbide pribatuko instituzio historikoak aztertzerakoan, askotan ez dugu kontuan hartzen arauak Zuzenbidearen ikuspegi androzentrikoa islatzen dutela. Ordenamendu juridikoaren berrikuspenen bidez gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna lortzeko asmoa izan bada ere, arauaren itxurazko neutraltasunaren azpian desparekotasun-elementuak daude oraindik. Azterlan historiko juridiko-privatuek gutxitan hartzen dute aintzat kategoria formalki neutroen azpian –«ezkontza», «filiazioa», «arabide ekonomikoa», «jabetza» eta «jaraunspena» kasu– gizonen posizio nagusiaren eta emakumearen mendeko posizioaren arteko tentsioa ezkututzen dela. Ez da kasualitatea zuzenbide pribatua osatzen duten instituzioak –batez ere, familia eta jabetza–, gizarte historikoetan, emakumeen gizonekiko mendekotasuna iraunarazteko esparru juridiko aproposenak izatea.

Nahiz eta Estatuko doktrina juridikoak emakumek zuzenbide pribatu historikoan izan duten posizioa aztertu duen eta arlo horretako literatura zientifikoa sortzen hasi den, genero-ikuspegi hori apenas hartu den kontuan Baskoniako Zuzenbide Zibilar buruzko azterlanetan. Hutsune hori betetzeko eta auzi berriak jorratzeko, lura Vasconiae-ren hurrengo bi sinposioetan, generoen arteko ezberdintasuna agerian uzten duten euskal zuzenbide zibileko instituzioak aztertuko dira, eta, oinordetzaren, jabetzaren edo ezkontzaren arabide ekonomikoen arloetako arazoei irtenbide ezberdinak eman zizkieten inguruko beste ordenamendu batzuekin alderatuko dira.

Ikuspegi historiko-alderatuari esker, Baskoniako zuzenbide zibila, esan izan den bezala (MONASTERIO, AYERBE), emakumeak ordenamendu juridiko pribatuan duen egoerari dagokionez bere garairako aurreratua den ebaluatuko da. Azterketa horren bidez, halaber, arlo pribatuan berdintasunaren aldeko borrokan aitzindari izan

genituen emakumeen historiaren lanketan ekarpen bat egin nahi da. Emakumeen bizitza pribatuaren memoriaren berreskurapena, Baskoniako ordenamendu zibiletan zuten posizioaren ikuspegitik; horixe da lura Vasconiae Fundazioak antolatutako bi sinposioetako ardatza.

Hitzaldien metodologia aipatu dugun helburu bikoitzarekin lotuta dago: oinarrizko instituzioak emakumearen egoeraren ikuspegitik aztertzea, eta beste lurralde-zuzenbide batzuekin alderatzea. Asmo horrekin, bi jardunaldi antolatu dira, lau mahaitan banatuta, honako gai hauek aztertzeko: gaitasun juridikoa eta jarduteko gaitasuna, ezkontza-zuzenbidea, oinordetza eta jabetza landa-munduan, hurrenez hurren. Mahai bakoitzean, euskal zuzenbide zibileko instituzio propioak aztertuko dira eta, ondoren, emakumeek beste lurralde-zuzenbide batzuetan duten egoera alderatu ahal izateko erantzun bat emango da. Mahai bakoitzaren lehendakaritzak saioa aurkeztuko du eta respondent-aren hitzaldiaren ondorengo eztabaida moderatuko du.

Sinposioan batzorde zientifikoa aurretik onartutako komunikazioetarako lekua egongo da; jardunaldi bakoitzaren bukaeran irakurri ahal izango dira. Sinposioak lura Vasconiae aldizkarian argitaratuko dira gerora.

2024/01/29	SINPOSIOAREN AURKEZPENA	
9:00-9:15	Roldan Jimeno Aranguren. <i>Iura Vasconiae Fundazioko lehendakaria.</i> Miren Elgarresta Larrabide. <i>Emakundeko zuzendaria.</i>	
	HASIERAKO HITZALDIA	
9:15-10:00	«Emakumeak Antzinate Berantiarreko mundu erlijioso kristauan, eta bereziki Mendebaldekoan, zuen rola»	Rosa Mentxaka Elexpe. <i>Zuzenbide Erromatarreko katedradun erretiratua (UPV/EHU)</i>
	OINORDETZAREN ANTOLAMENDUARI BURUZKO MAHAIA	
	Chair	Maitena Arakistain Arriola. <i>Abokatua, Zuzenbide Zibileko irakasle elkartua (UPV/EHU)</i>
10:00-10:30	«Bizkaiko eta Aialako oinordetza-araubide historikoaren berezitasunak emakumeari dagokionez»	Leire Imaz Zubiaur. <i>Zuzenbide Zibileko irakasle agregatua (UPV/EHU)</i>
10:30-11:00	«Oinordetza Gipuzkoako Zuzenbide Historikoan: emakumeak lehenestea gizonen gainetik?»	Rosa Ayerbe Iribar. <i>Zuzenbidearen Historiako irakasle titularra (UPV/EHU)</i>
11:00-11.30	Atsedena	
11.30-12:00	«Etxearen jabetza oinordetza bidez eskualdatzea, ondusun tronkaren kasuan, Nafarroako Zuzenbidean, emakumeak gizonaren aldean duen posizioaren ikuspegitik»	Elsa Sabater Bayle. <i>Zuzenbide Zibileko irakasle titular erretiratua (NUP)</i>
12:00-12:30	«Euskal emakumeak Kalifornian (1880-1940): Euskal Herri kontinentaleko oinordetza-estrategien jarraipena» ¹	Marie-Pierre Arrizabalaga. <i>Ameriketako Estatu Batuetako Historia eta Zibilizazioko katedraduna (Université de Cergy-Pontoise)</i>
12:30-13:00	Respondant	Olga Cardona Guasch. <i>Zuzenbide Zibileko irakasle elkartua (UIB)</i>
13:00-13:30	Eztabaida	
13:30-15:30	Bazkaria	
	EZKONTZA-ZUZENBIDEARI BURUZKO MAHAIA	
	Chair	Irantzu Beriain Flores. <i>Zuzenbide Zibileko irakasle agregatua (UPV/EHU)</i>
15:30-16:00	«Ezkontzaren araubide ekonomikoa Foru Berrian: historiaren pisua 2019ko erreformaren ondoren»	Roldan Jimeno Aranguren. <i>NUPeko Zuzenbidearen Historiako katedraduna</i> Naiara Uria Blanco. <i>NUPeko Zuzenbidearen Historiako doktoregaia</i>
16:00-16:30	«Ezkontzaren Bizkaiko zuzenbide historikoan»	Nere Jone Intxaustegi Jauregi. <i>Zuzenbidearen Historiako irakasle titularra (Deustuko Unibertsitatea)</i>
16:30-17:00	Respondant	Aurora López Azcona. <i>Zuzenbide Zibileko irakasle titularra (Zaragozako Unibertsitatea)</i>
17:00-17:30	Eztabaida	
17:30-18:30	KOMUNIKAZIOAK	
	SINPOSIOAREN AMAIERA	

¹ Hitzaldi hori ingelesez emango da

BATZORDE ZIENTIFIKOA

Rosa Ayerbe Iribar, Zuzenbidearen Historiako irakasle titularra (UPV/EHU)
Roncesvalles Barber, Zuzenbide Zibileko katedraduna (Errioxako Unibertsitatea)
Aurora López Azcona, Zuzenbide Zibileko irakasle titularra (Zaragozako Unibertsitatea)
Itziar Monasterio, Zuzenbide Zibileko irakasle titular erretiratua (Deustuko Unibertsitatea)
Elsa Sabater, Zuzenbide Zibileko irakasle titular erretiratua (NUP)
Lola Valverde, Historia Garaikideko katedradun erretiratua (UPV/EHU)
Alexandre Zalbalza, Zuzenbide Pribatuko katedraduna (Bordeleko Unibertsitatea)

ZUZENDARIA:

Itziar Alkorta Idiakez, Zuzenbide Zibileko irakasle titularra (UPV/EHU)

Komunikazioak bidaltzea:

Komunikazio-proposamena egiteko, abstract bat bidal daiteke iuravasconiae@iuravasconiae.eus helbidera.
XXII. sinposiorako bidalketa-data 2024ko urtarrilaren 20a da

3. AUKERA

2 JARDUNALDI

2024ko urtarrilak 29
9.00 - 18.30

IZENA EMATEKO AZKEN EGUNA: 2024ko urtarrila 25

HARREMANETAN JARTZEKO: iuravasconiae@iuravasconiae.eus

IZEN ABIZENA

TELEFONOA

HELBIDEA

HIRIA

K.P.

e-mail

IKASLEA

IRAKASLEA

PUBLIKO OROKORRA

TOKIA:

Clara Campoamor aretoa
UPV/EHUREN Zuzenbide Fakultatea- Ibaetako campusa
Manuel de Lardizabal pasealekua, 2
20018 DONOSTIA-SAN SEBASTIAN

Antolatzailea:

Fundación para el Estudio del Derecho Histórico y Autnómico de Vasconia
Euskal Herriko Zuzenbide Historiko eta Autonomikoa Aztertzeo Fundazioa

Laguntzaileak:

BERDINTASUN, JUSTIZIA
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA
DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,
JUSTICIA Y POLITICAS SOCIALES

Universidad
del País Vasco Euskal Herriko
Unibertsitatea

ZUZENBIDE
FAKULTATEA
FACULTAD
DE DERECHO